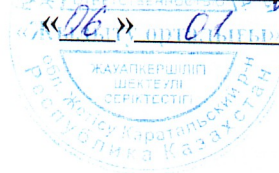

«Бекітемін»

Жылыту орталығы ЖШС директоры

Бөкенбаев Т.Р.

2025 жыл

**«Жылыту орталығы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
қызметкерлерінің
ЭТИКА ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТТІК МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ КОДЕКСІ**

Үштөбе қаласы

2025 жыл

«Жылыту орталығы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі (бұдан әрі – кәсіпорын) қызметкерлерінің әдеп және қызметтік мінез-құлық кодексі Қазақстан Республикасы Конституциясының, Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» заңның және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінің ережелеріне сәйкес әзірленді, сондай-ақ қазақстандық қоғам мен мемлекеттің жалпыға танылған адамгершілік қағидаттары мен нормаларына негізделген

Жалпы ережелер

Кодекс Кәсіпорынның барлық қызметкерлері (бұдан әрі - қызметкерлер) өздері атқаратын лауазымдарына карамастан басшылыққа алуға тиіс қызметтік мінез-құлықтың жалпы қағидаттары мен қағидаларының жиынтығын білдіреді.

Кодекстің мақсаты қызметкерлердің кәсіби қызметтік қызметін лайықты орындау үшін олардың қызметтік мінез-құлықтың этикалық нормалары мен қағидаларын белгілеу, сондай-ақ қызметкерлердің беделін нығайтуға жәрдемдесу және қызметкерлердің бірыңғай мінез-құлық нормаларын қамтамасыз ету болып табылады.

Кодекс қызметкерлердің өз лауазымдық міндеттерін орындау тиімділігін арттыруға бағытталған.

Кәсіпорындарға жұмысқа түсетін азамат Кодекстің ережелерімен танысуға және оларды кәсіби қызмет процесінде сақтауға міндетті.

Қызметкерлердің Кодекс ережелерін білуі және сақтауы олардың кәсіби қызметін және қызметтік мінез-құлық бағалау өлшемдерінің бірі болып табылады.

Қызметтік мінез-құлықтың жалпы қағидаттары мен қағидалары

Кәсіпорынның, сондай-ақ оның қызметкерлерінің қызметі мынадай қағидаттарға негізделеді:

заңдылық;

кәсібилік;

тәуелсіздік;

адалдық;

құпиялылық;

әділдік;

акпараттық ашықтық.

Кәсіпорын қызметкерлері қызметтік мінез-құлықтың мынадай жалпы ережелерін сақтауға тиіс:

адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын тану, сақтау және қорғау Кәсіпорын қызметінің негізгі мәні мен мазмұнын айқындайды;

Кәсіпорынның тиімді жұмысын қамтамасыз ету мақсатында қызметкерлердің лауазымдық міндеттері адал және кәсіби түрде орындалады;

қызметкердің қызметі Кәсіпорын қызметінің мәні мен мақсаты, сондай-ақ лауазымдық нұсқаулықта бекітілген өкілеттіктер шегінде жүзеге асырылады;

қызметкер өзінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде: жекелеген азаматтардың, кәсіптік немесе әлеуметтік топтар мен ұйымдардың ықпалынан тәуелсіз болуға;

өзінің лауазымдық міндеттерін адал атқаруына күмән туғызуы мүмкін, оның ішінде қандай да бір жеке, мүліктік (қаржылық) және өзге де мүдделердің ықпалына байланысты мінез-құлықтан бас тартуға, сондай-ақ оның Кәсіпорын беделіне немесе беделіне нұқсан келтіруі мүмкін жанжалды жағдайлардан аулақ болуға;

саяси партиялар мен қоғамдық бірлестіктер шешімдерінің оның қызметіне ықпал ету мүмкіндігін болдырмайтын бейтараптылықты сақтауға; кәсіби әдеп нормаларын және іскерлік мінез-құлық қағидаларын сақтауға;

азаматтармен және лауазымды адамдармен қарым-қатынаста дұрыс және мұқият болуға;

Қазақстан және басқа мемлекеттер халықтарының әдет-ғұрыптары мен дәстүрлеріне төзімділік пен құрмет көрсетуге, түрлі этникалық, әлеуметтік топтар мен конфессиялардың мәдени және өзге де ерекшеліктерін ескеруге, ұлтаралық және конфессияаралық келісімге ықпал етуге;

бұқаралық ақпарат құралдары өкілдерінің қоғамды кәсіпорынның жұмысы туралы хабардар ету жөніндегі қызметіне құрметпен қарауға, сондай-ақ белгіленген тәртіппен шынайы ақпарат алуға жәрдемдесуге; өзінің жауапкершілігі саласындағы ресурстарға барынша тиімді билік етуді қамтамасыз етуге үнемі ұмтылуға;

сыбайлас жемқорлық көріністеріне қарсы іс-қимыл жасауға және қолданыстағы заңнамада белгіленген тәртіппен оның алдын алу жөнінде шаралар қолдануға;

лауазымдық міндеттерін атқару кезінде адалдық, бейтараптық және әділдік танытуға, сыбайлас жемқорлық қауіпті мінез-құлыққа (айналасындағылардың пара беруге уәде немесе ұсыныс ретінде, пара қабылдауға келісім ретінде немесе пара беру туралы өтініш ретінде не өзге де сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға мүмкіндік ретінде қабылдауы мүмкін мінез-құлыққа) жол бермеуге міндетті.

қызметкер өзінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде: қандай да бір кәсіби немесе әлеуметтік топтар мен ұйымдарға басымдық беруге;

жеке сипаттағы мәселелерді шешу кезінде ұйымдардың, лауазымды адамдар мен азаматтардың қызметіне ықпал ету үшін лауазымдық жағдайды пайдалануға міндетті.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мақсатында қызметкерге: сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндіру мақсатында қандай да бір адамдарға жүгірудің барлық жағдайлары туралы жұмыс берушіні, прокуратура органдарын, құқық қорғау органдарын хабардар етуге;

лауазымдық міндеттерін атқаруға байланысты жеке және заңды тұлғалардан сыйақы (сыйлықтар, ақшалай сыйақы, несие, материалдық

кызметкердің қызметі Кәсіпорын қызметінің мәні мен мақсаты, сондай-ақ лауазымдық нұсқаулықта бекітілген өкілеттіктер шегінде жүзеге асырылады;

кызметкер өзінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде: жекелеген азаматтардың, кәсіптік немесе әлеуметтік топтар мен ұйымдардың ықпалынан тәуелсіз болуға;

өзінің лауазымдық міндеттерін адал атқаруына күмән туғызуы мүмкін, оның ішінде қандай да бір жеке, мүліктік (қаржылық) және өзге де мүдделердің ықпалына байланысты мінез-құлықтан бас тартуға, сондай-ақ оның Кәсіпорын беделіне немесе беделіне нұқсан келтіруі мүмкін жанжалды жағдайлардан аулақ болуға;

саяси партиялар мен қоғамдық бірлестіктер шешімдерінің оның қызметіне ықпал ету мүмкіндігін болдырмайтын бейтараптылықты сақтауға; кәсіби әдеп нормаларын және іскерлік мінез-құлық қағидаларын сақтауға;

азаматтармен және лауазымды адамдармен қарым-қатынаста дұрыс және мұқият болуға;

Қазақстан және басқа мемлекеттер халықтарының әдет-ғұрыптары мен дәстүрлеріне төзімділік пен құрмет көрсетуге, түрлі этникалық, әлеуметтік топтар мен конфессиялардың мәдени және өзге де ерекшеліктерін ескеруге, ұлтаралық және конфессияаралық келісімге ықпал етуге;

бұқаралық ақпарат құралдары өкілдерінің қоғамды кәсіпорынның жұмысы туралы хабардар ету жөніндегі қызметіне құрметпен қарауға, сондай-ақ белгіленген тәртіппен шынайы ақпарат алуға жәрдемдесуге; өзінің жауапкершілігі саласындағы ресурстарға барынша тиімді билік етуді қамтамасыз етуге үнемі ұмтылуға;

сыбайлас жемқорлық көріністеріне қарсы іс-қимыл жасауға және қолданыстағы заңнамада белгіленген тәртіппен оның алдын алу жөнінде шаралар қолдануға;

лауазымдық міндеттерін атқару кезінде адалдық, бейтараптық және әділдік танытуға, сыбайлас жемқорлық қауіпті мінез-құлыққа (айналасындағылардың пара беруге уәде немесе ұсыныс ретінде, пара қабылдауға келісім ретінде немесе пара беру туралы өтініш ретінде не өзге де сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға мүмкіндік ретінде қабылдауы мүмкін мінез-құлыққа) жол бермеуге міндетті.

кызметкер өзінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде: қандай да бір кәсіби немесе әлеуметтік топтар мен ұйымдарға басымдық беруге;

жеке сипаттағы мәселелерді шешу кезінде ұйымдардың, лауазымды адамдар мен азаматтардың қызметіне ықпал ету үшін лауазымдық жағдайды пайдалануға міндетті.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мақсатында қызметкерге: сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндіру мақсатында қандай да бір адамдарға жүгінудің барлық жағдайлары туралы жұмыс берушіні, прокуратура органдарын, құқық қорғау органдарын хабардар етуге;

лауазымдық міндеттерін атқаруға байланысты жеке және заңды тұлғалардан сыйақы (сыйлықтар, ақшалай сыйақы, несие, материалдық

сипаттағы қызметтер, ойын-сауық, демалыс, көлікті пайдаланғаны үшін төлемдер және өзге де сыйақылар) алмауға;

мүдделер қақтығысының туындауына жол бермеу және мүдделер қақтығысының туындаған жағдайларын реттеу жөнінде шаралар қолдануға, лауазымдық міндеттерін атқару кезінде мүдделер қақтығысына әкеп соғатын немесе әкеп соғуы мүмкін жеке мүдделілік жағдайларының туындауына жол бермеуге, өзінің тікелей басшысына туындаған мүдделер қақтығысы туралы немесе ол туралы оған белгілі болған соң оның туындау мүмкіндігі туралы хабарлауға міндетті.

Қызметкер Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қабылданған Кәсіпорынның қолданыстағы нормалары мен талаптарын сақтаған кезде қызметтік акпаратты өңдей және бере алады.

Қызметкер өзінің лауазымдық міндеттерін атқаруына байланысты белгілі болған акпараттың қауіпсіздігі мен құпиялылығын қамтамасыз ету жөніндегі тиісті шараларды қолдануға міндетті, оны рұқсатсыз жария еткені үшін ол жауапты болады.

Басқа қызметкерлерге қатысты ұйымдық-өкімдік өкілеттіктер берілген қызметкер:

олар үшін кәсібиліктің, мінсіз беделдің үлгісі болуға, ұйымда не оның бөлімшесінде тиімді жұмыс істеу үшін қолайлы моральдық-психологиялық ахуалды қалыптастыруға ықпал етуге;

сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөнінде шаралар, сондай-ақ оған бағынысты қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық қауіпті мінез-құлқына жол бермеуі, өздерінің жеке мінез-құлқымен адалдық, бейтараптық және әділеттілік үлгісін беруі үшін шаралар қолдануға;

қызметкерлерді саяси партиялардың, қоғамдық бірлестіктердің және діни ұйымдардың қызметіне қатысуға мәжбүрлеу жағдайларына жол бермеуге;

егер өзіне бағынысты қызметкерде мүдделер қақтығысына әкелетін немесе әкеп соғуы мүмкін жеке мүдделіліктің туындағаны туралы оған белгілі болған жағдайда мүдделер қақтығысын болдырмау немесе реттеу жөнінде шаралар қолдануға құқылы.

Қызметкерлердің қызметтік мінез-құлқының этикалық қағидалары

Қызметкер қызметтік мінез-құлқында адам, оның құқықтары мен бостандықтары ең жоғары құндылық болып табылады және әрбір азаматтың жеке өміріне қол сұғылмауға, жеке және отбасылық құпияға, ар-намысты, қадір-қасиетті, өзінің жақсы атын қорғауға құқығы бар деген конституциялық ережелерді негізге алуы қажет.

Қызметкер қызметтік мінез-құлқында: жынысы, жасы, нәсілі, ұлты, тілі, азаматтығы, әлеуметтік, мүліктік немесе отбасылық жағдайы, саяси немесе діни артықшылықтары белгілері бойынша кемсітушілік сипаттағы пікірлер мен әрекеттердің кез келген түрін;

дөрекілік, немқұрайдылық көріністері, жалған пікірлер, әділ ескертулер жасау, заңсыз, абыройсыз айып тағу;

калыпты қарым-қатынаска кедергі келтіретін немесе құқыққа қарсы мінез-құлыққа итермелейтін қауіп-қатерлер, қорлау сөздері немесе репликалар, әрекеттер.

Қызметкерлер өздерінің қызметтік мінез-құлқымен ұжымда бір-бірімен іскерлік қарым-қатынастар мен сындарлы ынтымақтастықты орнатуға жәрдемдесуге арналған.

Қызметкерлер сыпайы, мейірімді, дұрыс, мұқият болуы және азаматтармен және әріптестерімен қарым-қатынаста төзімділік танытуы тиіс.

Қызметкердің лауазымдық міндеттерін атқарған кездегі сыртқы келбеті еңбек қызметінің жағдайларына қарай азаматтардың Кәсіпорынға құрметпен қарауына ықпал етуі, сондай-ақ қажет болған жағдайда ұстамдылық, дәстүрлілік, ұқыптылық ерекшеленетін жалпы қабылданған іскерлік стильге сәйкес келуі тиіс.

Кодекстің ережелерін бұзғаны үшін жауаптылық

Қызметкердің Кодекс ережелерін бұзуы талдауға және бұзу фактісі расталған кезде моральдық сотталуға жатады.

Кодекстің ережелерін сақтау аттестаттауды өткізу, Кәсіпорында жоғары тұрған лауазымдарға ұсыну үшін кадр резервін қалыптастыру кезінде, сондай-ақ тәртіптік жаза қолдану кезінде ескеріледі.

калыпты қарым-қатынаска кедергі келтіретін немесе құқыққа қарсы мінез-құлыққа итермелейтін қауіп-қатерлер, қорлау сөздері немесе репликалар, әрекеттер.

Қызметкерлер өздерінің қызметтік мінез-құлқымен ұжымда бір-бірімен іскерлік қарым-қатынастар мен сындарлы ынтымақтастықты орнатуға жәрдемдесуге арналған.

Қызметкерлер сыпайы, мейірімді, дұрыс, мұқият болуы және азаматтармен және әріптестерімен қарым-қатынаста төзімділік танытуы тиіс.

Қызметкердің лауазымдық міндеттерін атқарған кездегі сыртқы келбеті еңбек қызметінің жағдайларына қарай азаматтардың Кәсіпорынға құрметпен қарауына ықпал етуі, сондай-ақ қажет болған жағдайда ұстамдылық, дәстүрлілік, ұқыптылық ерекшеленетін жалпы қабылданған іскерлік стильге сәйкес келуі тиіс.

Кодекстің ережелерін бұзғаны үшін жауаптылық

Қызметкердің Кодекс ережелерін бұзуы талдауға және бұзу фактісі расталған кезде моральдық сотталуға жатады.

Кодекстің ережелерін сақтау аттестаттауды өткізу, Кәсіпорында жоғары тұрған лауазымдарға ұсыну үшін кадр резервін қалыптастыру кезінде, сондай-ақ тәртіптік жаза қолдану кезінде ескеріледі.